

„So ... what about your man? 'I know at once she means Jack, but I don't want to admit that's where my mind has leapt to, so I attempt a blank look and say, 'Who, Connor?' 'No, you dope! Your stranger on the plane. The one who knows everything about you' [3].

Грамматически непонимание выражено здесь уточняющим вопросом.

С другой стороны, персонаж художественного произведения, который не понял сказанное собеседником, может попытаться это скрыть – таким образом, формируется ложное понимание. О нем читатель также узнает из авторского комментария и внутренней речи персонажа – адресанта ложного понимания.

Главная героиня, от имени которой ведется повествование, находится на конференции, посвященной разработкам в сфере продаж. Лектора она слушает в пол-уха, не понимая большую часть сказанного, однако, находит нужным изображать понимание (*„Absolutely!*). Непонимание, в частности, термина *logistical* эксплицируется во внутренней речи героини:

„We believe in logistical formative alliances, ' he's saying in a nasal, droning voice, 'both above and below the line. 'Absolutely!' I reply brightly, as though to say: 'Doesn't everybody? Logistical. What does that mean, again? Oh God. What if they ask me? Don't be stupid, Emma. They won't suddenly demand, 'What does logistical mean? 'I'm a fellow marketing professional, aren't I? Obviously I know these things. And anyway, if they mention it again I'll change the subject. Or I'll say I'm post-logistical or something [3].

В отличие от предыдущего примера, где главная героиня пытается скрыть недостаток знаний в своей профессии, следующий пример иллюстрирует желание скрыть непонимание сказанного от собеседника.

Позвав Эмму на ужин, Джек вдруг начинает вести себя довольно странно: их беседа постоянно прерывается телефонными звонками, он явно нервничает. Когда Эмма спрашивает, почему он так себя ведет, Джек просит прощения за свою закрытость и сообщает, что в его жизни много «деликатных моментов». Эмма выражает понимание, однако ее внутренняя речь говорит о противоположном (*No, I don't understand*) – она не понимает, как так может быть, ведь сама она о себе честно рассказывает все:

„I know I was terrible company this evening, ' he says eventually. „And I'm sorry. I'm also sorry I can't tell you anything about it. But my life is ... complicated. And some bits of it are very delicate. Do you understand?' 'No, I want to say. No, I don't understand, when I've told you every single little thing about me. 'I suppose, ' I say, with a tiny shrug [3].

Таким образом, проведенное исследование позволяет заключить, что в художественном изображенном дискурсе мнимое непонимание обусловлено нежеланием персонажа отвечать на вопрос или каким-то другим образом реагировать на сказанное собеседником. Адресант непонимания пытается уйти от ответа, сменить тему или хотя бы выиграть во времени.

Относительно мнимого понимания, приходим к выводу о том, что причинами, по которым непонимание пытаются скрыть от персонажа-собеседника, следует считать смущение и стыд персонажа, его желание сохранить собственное лицо.

В реальной коммуникации собеседник, как правило, остается в неведении об интенциях адресанта мнимого понимания/непонимания, но в изображенной коммуникации читатель узнает о них из внутренней речи персонажа и из авторского описания его невербального поведения.

Перспективу данного исследования видим в изучении паравербальных (мимических, жестовых и интонационных) проявлений непонимания в кинематографическом дискурсе.

Литература:

1. Формановская Н. И. Речевое общение: коммуникативно-прагматический подход / Н. И. Формановская. – М. : Русский язык, 2002. – 216 с.
2. Leroux G. The Phantom of the Opera / G. Leroux. – L. : Harper Press, 2011. – 306 p.
3. Kinsella S. Can You Keep a Secret? – Black Swan / S. Kinsella. – First Thus edition. – London, 2003. – 368p.
4. Tolkien J.R.R. The Hobbit. – HarperCollinsPublishers / J.R.R. Tolkien. – London, 2011. – 306 p.

УДК 372.881.111.1: 340

В. К. Омельчук,

Національний університет «Острозька академія», м. Острог

LAWYER-CLIENT INTERVIEW ЯК ТЕХНОЛОГІЯ ІНТЕРАКТИВНОГО ПІДХОДУ В НАВЧАННІ ЮРИДИЧНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

У статті проаналізовано lawyer-client interview як одну із технологій інтерактивного підходу до навчання юридичної англійської мови. Автор звертає увагу на те, що інновації в навчанні англійської мови професійного спрямування позитивно впливають на закріплення студентами ключових навичок спілкування іноземною мовою. Lawyer-client interview досліджується в рамках поєднання WASP-підходу з інструментами інтерактивного підходу до навчання юридичної англійської мови.

Ключові слова: *бесіда юриста з клієнтом, інтерактивний підхід, діалогічне мовлення, аудіювання, міжособистісні відносини, юридична англійська мова.*

LAWYER-CLIENT INTERVIEW КАК ТЕХНОЛОГИЯ ИНТЕРАКТИВНОГО ПОХОДА К ОБУЧЕНИЮ ЮРИДИЧЕСКОМУ АНГЛИЙСКОМУ ЯЗЫКУ

В статье проанализирована lawyer-client interview как одна из технологий интерактивного подхода к обучению юридическому английскому языку. Автор обращает внимание на то, что инновации в обучении английскому языку для профессиональных целей позитивно влияют на закрепление студентами ключевых навыков общения на иностранном языке. Lawyer-client interview исследуется в рамках объединения с WASP-подходом с инструментами интерактивного подхода к обучению юридическому английскому языку.

Ключевые слова: *беседа юриста с клиентом, интерактивный подход, диалогическая речь, аудирование, межличностные отношения, юридический английский язык.*

LAWYER-CLIENT INTERVIEW AS THE INTERACTIVE LEGAL ENGLISH TEACHING TECHNIQUE

Nowadays the issue of the latest methodologies and techniques in tertiary education has become extremely topical. Innovations in education, particularly in Professional English teaching, are aimed at solution of problematic situations for optimization of the studying and teaching processes as well as for organization of an advantageous environment for material comprehension

and increase in education quality. Therefore, innovative activity is connected with academic and methodological activity of teachers and educational and research activity of students. The key target of modern higher professional education is preparing of a highly qualified individual in the sphere of his or her professional activity and capable of effective work by profession according to the global standards. The communicative approach to foreign language teaching has become popular since the second half of the 20th century. Its peculiarity is the attempt to transform the studying process into the process of live communication. However, the range of methodologies has been constantly under development, which has entailed the emergence of more accomplished pedagogical techniques. The Western educators have offered the interactive method to foreign language teaching that has started to be widely employed in the Legal English teaching process. The article deals with the analysis of lawyer-client interview as one of the interactive Legal English teaching techniques. The author emphasizes the positive influence of English language teaching innovations onto improvement of students' key communication skills in a foreign language. Lawyer-client interview has been researched in terms of conjunction of the WASP-approach with the instruments of the interactive Legal English teaching approach.

Key words: lawyer-client interview, interactive approach, dialogue, listening, interpersonal relationship, Legal English.

Постановка проблеми. Сьогодні питання щодо використання нових методів і технологій в системі вищої освіти є досить актуальним. Інновації в освіті, зокрема в навчанні іноземної мови за професійним спрямуванням, призначені для вирішення проблемних ситуацій з метою забезпечення оптимізації навчального процесу, а також організації сприятливих умов засвоєння матеріалу і підвищення якості освіти [1; 9]. Таким чином, інноваційна діяльність нерозривно пов'язана з науково-методичною діяльністю викладачів і навчально-дослідницькою діяльністю студентів. Основною метою сучасної вищої професійної освіти є підготовка фахівця, компетентного в сфері своєї професійної діяльності, здатного до ефективної роботи за фахом на рівні світових стандартів [6].

Комунікативний підхід навчання іноземної мови почав міцно займати позиції в другій половині минулого століття. Специфічною його особливістю є спроба перетворити процес навчання у процес реальної комунікації. Однак, методика, як наука, продовжувала постійно динамічно розвиватися, що зумовило появу досконаліших педагогічних технологій. Західними методистами було запропоновано інтерактивний підхід до навчання іноземної мови, який в останні роки став широко застосовуватися і у викладанні англійської мови професійного спрямування [5; 6].

Огляд останніх досліджень і публікацій. Вивчення інтерактивного підходу до навчання іноземної мови представлено у роботах таких вітчизняних дослідників як О. Коваленко, М. Куріч, О. Пометун, О. Стрельникова, А. Циркаль та інші. Інтерактивні технології також привертала увагу і російських авторів, наприклад, Н. Гальскової, С. Кашльова, О. Костіної, Р. Мін'яра-Белоручева, І. Неживльової, О. Солововой, С. Шатілова, Л. Ярмолинця. Теоретичні та практичні аспекти переходу від комунікативного до інтерактивного підходу в процесі навчання іноземної мови відображені у працях західних науковців, а саме у А. Кормана, Е. Круа-Лінднер, М. Фірта та ін.

Завдання та матеріал дослідження. Стаття має на меті теоретичний та практичний аналіз застосування lawyer-client interview (бесіди юриста та клієнта) на заняттях юридичної англійської мови як технології інтерактивного підходу до навчання іноземної мови за професійним спрямуванням. Матеріалом слугують дослідження ряду науковців у сфері методики викладання іноземних мов, а також підручник юридичної англійської мови «Introduction to International Legal English» (автори Amy Krois-Lindner, Matt Firth та TransLegal).

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасній методиці викладання іноземної мови з'явилась тенденція до переходу від комунікативного підходу до інтерактивного. Інтерактивний (від англ. *interact* – взаємодіяти) означає перебувати в режимі бесіди, діалогу. Інтерактивні підходи орієнтовані на ширшу взаємодію студентів не тільки з викладачем, а й один з одним, а також на підвищення активності студентів в процесі навчання. Аналіз науково-педагогічної літератури показав, що головними інструментами інтерактивного підходу до навчання іноземних мов є: полілог, діалог, мисленнева діяльність, міжособистісні відносини, свобода вибору, створення ситуації успіху, позитивність і оптимістичність оцінювання, рефлексія та ін. Коротко проаналізуємо кожен із цих інструментів [2; 11].

Відповідно до педагогічної інтерпретації, *полілог* – це можливість кожного з учасників педагогічного процесу мати свою індивідуальну точку зору стосовно будь-якої проблеми, що розглядається, а також готовність і можливість її висловити [2, с. 111].

Діалог означає сприйняття учасниками педагогічного процесу себе як рівних суб'єктів взаємодії [2, с. 112].

Мисленнева діяльність як ключова ознака інтерактивного підходу навчання іноземної мови полягає в організації інтенсивної розумової діяльності викладача та студентів, в організації самостійної пізнавальної діяльності студентів, організації проблемного навчання, а також у процесі обміну думками між учасниками педагогічної взаємодії [2, с. 113].

Свобода вибору студентів та викладача полягає в їх свідомому регулюванні і активізації своєї поведінки, педагогічної взаємодії, які сприяють оптимальному саморозвитку [2, с. 114].

Створення ситуації успіху означає цілеспрямоване створення викладачем комплексу зовнішніх умов, що сприяють отриманню студентами спектра позитивних емоцій. Успіх розглядається як мотив до саморозвитку та самовдосконалення. Для створення ситуації успіху використовуються різноманітні педагогічні засоби, зокрема позитивність та оптимістичність оцінювання студентів [2, с. 115].

Позитивність і оптимістичність оцінювання учасниками педагогічної взаємодії один одного проявляється в їх прагненні до підвищення досягнень особистості як умови саморозвитку. Це можна також назвати вмінням педагога підкреслити цінність та значимість досягнутого студентами результату, індивідуальних досягнень особистості при оцінці навчальної діяльності студентів.

Рефлексією вважають самоаналіз, самооцінку учасниками педагогічного процесу своєї діяльності та взаємодії. Це актуалізація викладачем та студентами своїх знань, досвіду діяльності в тій чи іншій педагогічній ситуації [2, с. 116].

Lawyer-client interview (укр. «бесіда юриста/юристів з клієнтом/клієнтами») – розмова професійного юриста (юристів) та клієнта (клієнтів) щодо проблеми, яка виникла в останнього (останніх), і має на меті такі основні цілі як отримання достатньої інформації від клієнта (клієнтів) задля досягнення потенційного вирішення проблеми, а також встановлення ефективної співпраці між юристом (юристами) та клієнтом (клієнтами) [14, с. 10].

Підручник юридичної англійської мови «Introduction to International Legal English» (автори Amy Krois-Lindner, Matt Firth та видавництво TransLegal) пропонує вивчення юридичної англійської мови таких галузей права як деліктне право, договірне право, кримінальне право, комерційне право, акціонерне право, право про нерухомість, міжнародне право, порівняльне право, а також судочинство та арбітраж. Кожен із розділів спрямований на розвиток та закріплення таких навичок як аудіювання, читання, письмо та говоріння [15]. Зупинимось на говорінні як основі технології «lawyer-client interview» інтерактивного підходу до навчання юридичної англійської мови.

Як зазначається у підручнику «Introduction to International Legal English», для того, щоб бесіда юриста/юристів з клієнтом/клієнтами була успішною, юристові/юристам необхідно спершу заспокоїти клієнта/клієнтів, уважно вислухати, що клієнт/клієнти хочуть розповісти, надати чіткі пояснення стосовно всього, що цікавить клієнта/клієнтів, в'яснити, яку дію клієнт/клієнти мають намір вчинити, але не приймати рішень за клієнта, а також сказати клієнтові/клієнтам, яким буде наступний крок. Звідси випливає, що lawyer-client interview має бути чітко сплановано та структуровано. Задля того, аби не упустити усіх деталей процесу, використовується підхід, що має назву WASP-approach, завдяки якому бесіда юриста та клієнта буде проведена на належному рівні. Акронім WASP означає наступне:

- W – welcome the client (привітати клієнта);
- A – acquire information (отримати інформацію);
- S – supply information and advise (надати інформацію та консультацію);
- P – part (попрощатись із клієнтом).

Як зазначалося вище, інтерактивний підхід до навчання іноземних мов та юридичної англійської мови зокрема включає такі інструменти як полілог, діалог, мисленнєва діяльність, міжособистісні відносини, свобода вибору, створення ситуації успіху, позитивність і оптимістичність оцінювання, рефлексія та ін. Якщо проаналізувати WASP-підхід до проведення бесіди юриста та клієнта, можемо дійти висновку, що така технологія охоплює усі інструменти інтерактивного підходу до навчання юридичної англійської мови [15].

Таким чином, lawyer-client interview може бути як і у формі діалогу, так і у формі полілогу. Відомо, що при навчанні іноземних мов діалогічне мовлення є одним з невід'ємних компонентів. Невміння вести бесіду унеможливує повноцінне як повсякденне спілкування, так і спілкування у професійному середовищі. В основі труднощів, з якими стикаються студенти при оволодінні діалогічною формою спілкування іноземною мовою, лежить кілька причин [3; 12]. По-перше, часто реакція співрозмовника на репліку може бути абсолютно непередбачувана або реакції може не бути зовсім. Тому обидва співрозмовники повинні володіти вміннями змінювати спочатку намічену логіку розмови. По-друге, викладачі часто стикаються з тим, що у студентів немає необхідних навичок спілкування не тільки англійською, а й рідною мовою. Ця проблема проявляється в невмінні знаходити контакт з партнером спілкування, відповідати на питання співрозмовника, проявляти зацікавленість в його висловлюваннях. Ще однією важливою причиною виникнення труднощів при оволодінні навичками діалогічного мовлення є те, що в діалозі співрозмовники завжди залежать один від одного. Звідси випливає, що окрім вміння говорити, діалог передбачає наявність навичок аудіювання. Відповідно, для успішного спілкування обом партнерам необхідно опанувати певним набором умінь і навичок. Якщо звернутися до іншої головної особливості іноземного діалогічного мовлення – ситуативності, – то саме ситуація визначає мотив говоріння [8]. Отже, мова не може існувати поза ситуацією, і успішність діалогічного спілкування на занятті залежить від заданої ситуації і розуміння студентами мовного завдання, що в нашому випадку передбачає проведення бесіди юриста із клієнтом з приводу конкретної юридичної проблеми англійською мовою [11].

Кожен із елементів WASP-підходу передбачає певну мисленнєву діяльність та міжособистісні відносини. Оскільки бесіда юриста і клієнта зазвичай зосереджується на чітко визначених проблемах певної галузі права, студенти при підготовці та проведенні бесіди застосовують усі процеси мислення задля правильного лексичного, граматичного, синтаксичного та фонетичного представлення продуктів цієї конкретної мисленнєвої діяльності [2; 5].

Аспект міжособистісних відносин чітко прослідковується у підпунктах кожної з частин WASP-підходу. Наприклад, перший елемент під назвою «Welcoming the client» має на меті зустріч клієнта, привітання, а також запрошення присісти. Крім цього, від юриста вимагається прояснити мету зустрічі: отримати усі деталі ситуації, що склалася, надати юридичну пораду, обговорити варіанти вирішення та надати інформацію стосовно вартості своїх юридичних послуг. Наступний елемент, що має назву «Acquiring information» передбачає використання відкритих запитань задля заохочення клієнта розповісти всі деталі, використання запитань закритого типу лише у випадках, щоб підтвердити своє розуміння того, що розповів клієнт. Також, сюди можна віднести використання активних технік слухання (наприклад, *go on, I'm listening* і т.д.), а також періодичне підсумовування того, що вже було повідомлено. «Supply information and advise» має на меті детальне та покрокове роз'яснення подальших дій як і юриста так і клієнта з юридичної та неюридичної точок зору, а також ризиків, що можуть виникати в разі вчинення тих чи інших юридичних дій. Останній елемент під назвою «Part» включає такі заключні стадії бесіди як підтвердження того, що клієнт все-таки бажає, щоб юрист представляв його чи її інтереси, запевнення, що клієнт не має додаткових запитань. Крім цього, варто впевнитись чи клієнт повністю усвідомлює усі потенційні ризики та грошові витрати [15, с. 35].

Отже, усі проаналізовані вище елементи мають на меті навчання аргументованому, логічно викладеному та лінгвістично правильному професійному усному мовленню професійного (юридичного) спрямування англійською мовою. Така конкретна комунікативна ситуація як бесіда юриста (юристів) та клієнта (клієнтів) є педагогічно важливою технологією навчання юридичній англійській мові, оскільки саме в цій ситуації мовець (студент) має можливість розвинути такі навички як говоріння та аудіювання, навчитись діалогічному та монологічному мовленню, а також розвинути та закріпити усі навички професійного міжособистісного спілкування із застосуванням вузькоспеціалізованої лексики, що використовується в різних аспектах юридичного дискурсу.

Висновки та перспективи. Важливим завданням в контексті сучасних тенденцій розвитку вищої освіти, і в тому числі в процесі навчання іноземної мови, є розвиток навичок самостійної навчальної діяльності студентів – їх навчальної автономії, що означає готовність і здатність студентів взяти на себе управління своєю навчальною діяльністю. При цьому вибір тих чи інших навчальних стратегій багато в чому залежить від індивідуальних особливостей студентів, перш за все когнітивного стилю навчання [7; 10].

Навчальна автономія пов'язана з розумінням відповідальності кожного студента за результат і процес навчальної праці. Тому, технологія lawyer-client interview в певній частині має на меті також і сприяння навчальній автономії студента в плані самостійної роботи та юридичного дослідження, що передуює проведенню бесіди [11].

Безумовно, впроваджуючи інноваційні технології в навчання іноземної мови, зокрема професійного спрямування, необхідно пам'ятати про ефективність реалізованих нововведень в навчальному процесі. Перехід від комунікативного до інтерактивного (або ж змішаного комунікативно-інтерактивного) навчання англійській мові можливий лише при регулярному дослідженні ситуації задля оцінка якості запровадженої інноваційної педагогічної технології. У зв'язку з цим гостро постає питання про проведення моніторингових досліджень, які дозволять своєчасно виявити труднощі в плануванні, організації, змісті під час навчального процесу, проблеми адаптації викладачів і студентів до нових умов освітнього середовища і після аналізу ситуації допоможуть прийняти відповідні рішення.

Література:

1. Гальскова, Н. Д. Теория обучения иностранным языкам: Лингводидактика и методика / Н. Д. Гальскова, Н. И. Гез. – М. : Академия, 2007. – 336 с.
2. Кашлев С. Технология интерактивного обучения / С. С. Кашлев. – Минск : Белорусский верасень, 2005. – 176 с.
3. Коваленко О. Концептуальні зміни у викладанні іноземних мов у контексті трансформації іншомовної освіти / О. Коваленко // Іноземні мови в навчальних закладах. – Педагогічна преса, 2003. – С. 4–10.
4. Костина Е. В. Модель смешанного обучения (Blended Learning) и ее использование в преподавании иностранных языков / Е. В. Костина. // Известия высших учебных заведений. Серия: Гуманитарные науки. – 2010. – № 1. – С. 142–144.
5. Миньяр-Белоручев Р. К. Методика обучения французскому языку / Р. К. Миньяр-Белоручев. – Москва : Просвещение, 1990. – 328 с.
6. Неживлева И. А. Интерактивное обучение иностранному языку как способ активизации познавательной деятельности / И. А. Неживлева. // Личность, семья и общество: вопросы педагогики и психологии: сб. ст. по матер. XXXIII междунар. науч.-практ. конф., Новосибирск : СибАК. – 2013. – № 10.
7. Пометун О. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання / О. Пометун, Л. Пироженко. – К. : А.С.К., 2005. – С. 192.
8. Практикум по методике преподавания иностранных языков / ред.: К. И. Саломатов, С. Ф. Шатилов. – М. : Просвещение, 1985. – 224 с.
9. Соловова Е. Н. Методика обучения иностранным языкам: Базовый курс лекций : пособие для студентов пед. вузов и учителей / Е. Н. Соловова. – М. : Просвещение, 2002. – 239 с.
10. Стрельникова О. В. Інтерактивні методи викладання англійської мови на неспеціальних факультетах ВНЗ / О. В. Стрельникова // Наукові записки. Серія «Філологічна». – Острог: Вид-во Національного університету «Острозька академія». – Вип. 11. – 2009. – С. 568–576.
11. Ярмолинец Л. Г. Способы реализации интерактивных форм обучения в практике преподавания иностранного языка / Л. Г. Ярмолинец, Н. В. Щеглова, Н. Т. Агафонова. // Историческая и социально-образовательная мысль. – 2012. – № 3. – С. 223–225.
12. Куріч М. А. Використання інтерактивних технологій на уроках іноземної мови / М. А. Куріч // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nbu.gov.ua/>
13. Циркаль А. Ю. Огляд найбільш цікавих інтерактивних методів на заняттях з англійської мови [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://confesp.fl.kpi.ua/ru/node/1146>
14. Corman Aaron M. Client Science: Advice for Lawyers on Initial Client Interviews / Marjorie Corman Aaron, 2013. – 64 p.
14. Krois-Lindner A., Firth M., TransLegal. Introduction to International Legal English / A. Krois-Lindner, M. Firth, TransLegal, 2008. – 160 p.

УДК 378.147.88

І. В. П'янкоська, О. В. Тишко,

Національний університет «Острозька академія», м. Острог

ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ МОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ З ВДОСКОНАЛЕННЯ НАВИЧОК АУДІОВАННЯ

Стаття присвячена проблемі ефективної організації самостійної роботи студентів другого курсу мовних спеціальностей з вдосконалення навичок аудіювання. У статті проаналізовано критерії відбору аудіо й відеоматеріалів та схарактеризовано структуру завдань для самостійної роботи, зважаючи на особливості розвитку різних механізмів аудіювання. Авторками статті запропоновано детальний опис прикладів завдань для самостійної роботи за різними напрямками, розроблених відповідно до вказаних критеріїв та вимог до аудитивних текстів для студентів другого курсу.

Ключові слова: самостійна робота, студент, аудіювання, механізми аудіювання.

ОРГАНИЗАЦИЯ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ СТУДЕНТОВ ЯЗЫКОВЫХ СПЕЦИАЛЬНОСТЕЙ ПО УСОВЕРШЕНСТВОВАНИЮ НАВЫКОВ АУДИРОВАНИЯ

Статья посвящена проблеме эффективной организации самостоятельной работы студентов второго курса лингвистических специальностей для улучшения навыков аудирования. В статье проанализированы критерии отбора аудио- и видеоматериалов, а также дана характеристика структуры заданий для самостоятельной работы, принимаемая во внимание особенности развития различных механизмов аудирования. Авторы статьи предлагают детальное описание примеров заданий для самостоятельной работы по разным направлениям, которые были разработаны соответственно критериям и требованиям к аудитивным текстам для студентов второго курса.

Ключевые слова: самостоятельная работа, студент, аудирование, механизмы аудирования.

ORGANIZATION OF LANGUAGE STUDENTS' INDEPENDENT WORK AIMED AT IMPROVEMENT OF THEIR LISTENING SKILLS

The article considers the process of efficient arrangement of students' individual work with the purpose of improving their listening skills. Since independent work of the second-year university students comprises up to 43% of the whole learning load, special attention is placed on analyzing criteria for choosing audio and video materials for self-study. Regarding the fact that listening skills are the core skills for mastering a foreign language, the peculiarities of developing principle listening comprehension mechanisms have been presented in the article. They are: comprehension of the speech flow, prediction of information, processing mechanisms, listening memory, logical processing of the message content, inner speaking. There have been outlined peculiar features of the assignments given for individual work taking into account peculiarities of listening comprehension mechanisms. Referring to the curriculum requirements for the second-year students the authors of the article have presented a meticulous analysis and description of such task areas for enhancing listening skills as preparation for the module tests, laboratory works and home watching. A special attention is drawn to the sample tasks skillfully selected in accordance with the requirements for the listening texts for the second-year university students. Finally, the authors mention a range of difficulties encountered by students while accomplishing individual listening assignments.

Key words: individual work, student, listening comprehension, listening mechanisms.

Постановка проблеми. Відповідно до умов Болонської декларації самостійна робота студента набуває більшого значення в процесі навчання у ВНЗ, в той час як частка прямого інформування й аудиторної роботи зменшується. З огляду на це, у сучасній вищій школі виникає потреба у застосуванні інтерактивних форм самостійної роботи студента під керівництвом викладача. Така потреба обумовлена зростаючою роллю здатності до самостійної праці, самоорганізації та самоосвіти студентів, а також сучасними вимогами до фахівця з вищою освітою, здатного до засвоєння та практично застосування осмисленої інформації.